

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

nar De ubehagelige historikerne

Kommentar

Einar O. Risa

Dr. philos Odd-Bjørn Fure må være en langsint historiker. Helt siden i fjor sommer har han gått omkring og ergret seg over artikler historikerkollega Hans Fredrik Dahl skrev i Dagbladet.

Først nå, i en survåt ettervinter, kommer hans reaksjon på de dahlske skrivelser; til gjengjeld er det ikke i form av en avisartikkel, men en pamflett: «Kampen mot glemselen – kunnskapsvakuum i mediesamfunnet» (Universitetsforlaget), og her får både presse og historikere en reprimande av førsteamannens fra universitetet i Bergen.

Nå kan det være atskillige grunner til å ergre seg over disse artiklene en forgangen sommer – de handlet om den mildt sagt omstridte britiske historikeren David Irving og hans syn på holocaust.

Hans Fredrik Dahl ga David Irving attest for å være «den fremste kildekritiker innen nazismen i dag», og han gikk god for Irvings kontroversielle biografi over Goebbels.

Men har ergrelse og moralsk opprørhet noe å gjøre i en historisk debatt – bortsett fra som igangsetter, som et sandkorn i skoen, som en begynnelse til handling eller tenking?

I den høyst forståelige iveren etter å imøtegå David Irving og hans forsvarer Hans Fredrik Dahl, begår Odd-Bjørn Fure selv noen underlige piruetter.

I stedet for å konsentrere seg om argumenter mot Irving og Dahls oppfatninger, går Fure til angrep på Dagbladet fordi avisen bruker Dahl som kommentator og trykker hans artikler: «Det må være innlysende at forpliktelse overfor en liberal åpenhet ikke kan eller bør sette krav til kvalitet, etterrettelighet og redelighet ut av spill. I en utenlandsk kvalitetsavis ville Dahls artikler ikke blitt trykt.»

Og dermed kommer Fure i sin velmente indignasjon svært nær en ren sensurinstans: Det ubehagelige skal ikke komme på trykk, bare det faglig godkjente skal få spalteplass.

Problemet i denne saken må ligge et helt annet sted: Hos historikerne. Hvor var Fure denne sommeren, hvor var alle hans kolleger?

Fure har beklaget historikernes fravær, og ved utgivelsen kommenterte han også hvorfor han selv brukte så lang tid på å reagere: Det var ubehagelig med en slik strid i historikernes leir.

Det ubehaget må historikerne kunne leve med hvis de skal gi avislesere del av den kunnskapen de har skaffet seg.

Men så må også avisene kjenne sitt ansvar: Slike debatter må få spalteplass, de er vesentlige for å forstå enda noen biter av historien.

Debatten om David Irving er viktig. David Irving er blitt et symbol. Som symbol forkles også det han står for. Det er åpenbart riktig at han ikke godtar historieskrivingen om gasskamrene og det organiserte masse mordet i Auschwitz og de andre leirene. Men det er også verd å merke seg at Irving – slik det går fram av artikler som er tilgjengelige på internett – erkjenner at det skjedde organisert masse mord på jøder utført av de tyske Einsatzgruppen under felttoget mot øst.

For noen er Irving en modig mann som våger å gå mot etablert historieskriving, han er blitt en mann som våger å stille spørsmål, en mann som graver fram ukjente dokumenter om nazismens historie.

For andre er han blitt demonen i historieforskningen, en mann som forneker at det foregikk masse mord i utryddelsesleirenes gasskamre, en historiker som unnskylder Hitler og hans menn.

Overfor en mann som David Irving nytter det ikke med besvergelses. Overfor David Irving nytter bare ytterligere historieforskning, debatter om forskningen, analyser – for å finne ut mest mulig om hva som har skjedd. Det er ingen enkel prosess, og menn som David Irving kan være fruktbare på en helt annen måte enn hva de hadde tenkt selv: De kan være som steinen i skoen, noe må gjøres med den.

Kvinner rammes i dagens system

godskrevet poeng og poengår, men den lille tilleggspensjonen de opparbeider blir likevel ikke høyere enn det særtillegget alle minstepensjonister får. Til tross for sitt dobbeltar-

s sjel?

bedsdelingen mellom kommunale etater og resten av samfunnet. Vi er dessverre i ferd med å komme dit at det må begrunnes spesielt hvis kommunen ikke skal påta seg en oppgave. Etter min mening ligger bevisbyrden på den andre siden: Det skal være gode grunner for at en oppgave skal utføres av kommunalt ansatte. Særlig gjelder dette på det kulturelle området hvor utøverne må ha frihet til å uttrykke seg som de vil. Kommunen har et klart ansvar for å stimulere til et mangfoldig kulturliv. Vi men det trenger ikke bety